

GORENJEČ.

Političen in gospodarski list.

Vabilo na naročbo. »GORENJEČ« stane za celo leto samo 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Naroča se list lahko vsak dan, in naj se naročnina izvoli poslati upravištvu.

Izgubiti nimamo nič!

V.

Kaj se hoče doseči z obstrukcijo? Absolutno večino v deželnem zboru in odboru ter ključ do deželnih blagajnic. Večino na vsak način, četudi za en glas. Ko bi sedanja večina predlagala 20.000 kron podpore gospodarski zvezi in 20.000 kron za škofove zavode, izginila bi obstrukcija kakor sneg v aprilu.

In ker v sedanjem položaju Nemci ne gredo v zvezo s klerikalci, naj se razpusti deželni zbor. Če bi se klerikalcem posrečilo izsiliti od vlade razpust deželnega zbora, bilo bi to izvrstno agitacijsko sredstvo pri novih volitvah. »Čujte, volilci, vlada sama prizna, da se vam godi krivica in kako mogočni smo mi, vlada se je sicer branila razpisati nove volitve, ali mi smo jo prisilili, morala je odnehati!«

Ker pa klerikalci ne morejo in ne smejo javno priznati pravega namena obstrukcije, zato opazimo neko čudno nervoznost v iskanju po vzrokih obstrukcije.

Lani se je izdalo geslo: Nobene razprave, dokler ne dobimo splošne in enake volilne pravice, obstruiralo se je zaradi ključa, kako naj se volijo odseki, zaradi opazke Hribarjeve, da bi nam volilna reforma morala dati garancij proti zlorabi spovednic in prižnic, da, celo zaradi par kron, katere vleče dr. Ferjančič več na mesec.

Letos so bili pozabljeni vsi ti argumenti obstrukcije in zahtevala se je peta kurija, seveda taka, kakor jo zahtevajo klerikalci. In ker so ti naprej vedeli, da se jim taka reforma ne bo dovolila, hoteli so na ta način pritiskati na vlado, da razpiše nove volitve.

Sicer nikakor ni pribito, da bi klerikalci sploh kaj pridobili z novimi volitvami. To je celo neverjetno. Ali to jih ne briga, kajti: »Izgubiti nimamo nič!« Ne brigajo jih ogromni troški, katere napravijo ljudstvu z novimi volitvami, ne briga jih velika razburjenost, prepir in ne škoda vsled zamud, kajti: »Izgubiti nimamo nič!«

In tako vidimo, da je obstrukcija frivolna igra z ljudskimi interesi, naj ima uspeh ali ne.

»Proč z zvezo«, »kdaj bo konec zveze«, »kako dolgo boste liberalci še gledali ta škandal, da vlada Nemec v

deželi« — tako in enako tožijo razni plitveži obeh strank, ki vidijo le površje naše politike, ne pa njenih motivov.

Za saniranje naših razmer vemo zelo enostavno sredstvo: Nekoliko razsodnosti in mirne krvi v ljubljanski škofiji.

Da se zlomi moč Nemcev v deželi, zato ni potreba niti volilne reforme. Nemci imajo po sedanjem volilnem redu enajst poslancev, ostane jih torej obema slovenskima strankama petindvajset. Če sta slovenski stranki edini, je teh petindvajset mandatov popolnoma sigurnih tudi pri najhujšem pritisku vlade.

Ali dokler podpira škof stranko, ki stoji na popolnoma nihilističnem stališču, in pravi, da nima nič izgubiti, da ji tudi ni nič na tem, če spravi deželo v bankerot, ki je mnenja, da se morajo liberalci pobiti kot polhi, dokler bo trdil »Slovenec«, da so liberalci le pijanci, zapravljaljivci, duševni bebeci in moralne propalice, dokler bo škof protežiral voditelje te struje, preganjal pa vse one duhovnike, ki ne pihajo z vso sapo v to žrjavico, tako dolgo bodo po naravnem zakonu iskali tista tisti elementi v deželi, ki še niso prodrli do nihilizma in tako dolgo stavila se bo v bran vsa tista slovenska inteligenca, ki meni, da bi pomenilo pogin slovenstva, če bi njegovo usodo dobili v roke politični nihilisti. Prememba v osebah bi morda imela kak vpliv na način bojevanja, na stvar samo pa pravnobenega ne.

To je naše stališče v stvari in »Slovenec« zdi se nam zelo najiven, če vedno povprašuje, kdaj bo konec zveze. Zelo površno sodi stvari tisti, ki meni, da se gre le za politično intrigo, ki bo morda uničena, če se pelje g. dvorni svetnik na Rečico v posete.

Mi smo že enkrat povdarjali, da ni izključeno, da kranjski Nemci še kdaj sklenejo zvezo z našimi klerikalci, ker so njihovi kulturni interesi klerikalcem večinoma nedosežni. Nemogoča ta zveza ni, ali mnogo težavnejša je od one v devetdesetih letih, kajti med tem časom nastali so škofovi zavodi, med tem časom razvile in razširile so se razne bolezni gospodarske zveze. Nemci pa vedo prav dobro, da bi za slučaj, da pridejo klerikalci na površje, njihovi tisočaki prav tako, kakor slovenski, padali v brezdanje žrelo teh klerikalnih praznot. In če se gre za

denar, neha tudi pri kranjskih Nemcih: die Gemüthlichkeit.

Ker ni upanja do poprej navedene razsodnosti v ljubljanski škofiji, bi mi želeli, da za sedaj narodno-napredna stranka ostane pozorna v svojih pozicijah, da varuje mestno posest, izkuša pa tudi prodirati na deželi. Če klerikalci sistematično hujskajo kmeta na meščana, naj se narodno-napredna stranka od njih uči, ali nikar naj jih ne posnema.

Zelo važno zdi se nam tudi socialno vprašanje, ki bo prejkone dalo znak dvajsetemu stoletju in katerega ne sme zanemarjati nobena stranka, ne da bi se to bridko maščevalo.

Naj se že odloči usoda slovenskega naroda tako ali tako, nekaj za nas stoji in to hočemo končno še povdarjati, da je slovenski narod izgubljen brez rešitve, če dobe njegovo usodo v roke politični — sanskilotje.

Vollni shod v Kranju.

Dalje ...

Naslednji govornik, deželni poslanec Ciril Pirc je poročal o deželnem zboru tako-le:

Čislani gospodje volilci!

Ko ste mi pred dobrima dvema letoma izkazali svoje zaupanje in me izvolili svojim deželnozborskim poslancem, takrat sem Vam obljubil, da Vam bom po vsakokratnem zasedanju poročal o svojem delovanju. Žalibože mi ni bilo mogoče izpolniti storjene obljube po lanskem zasedanju, ki je trajalo cele tri dni, a tudi letošnja dolga sesija se je zaključila, ne da bi kdo izmed poslancev mogel kazati na kak pozitiven uspeh. V kranjskem deželnem zboru sploh ni bilo govora o kakem delovanju, kajti kranjska zbornica je postala torišče političnih rogoviležev, ki s pretvezo, da delajo v interesu svojih volilcev, bodisi s hrupno, bodisi s takozvano tehnično obstrukcijo onemogočujejo vsako plodonosno zborovanje. Ker pa sedaj ti patentirani osrečevalci našega dobrega in vernega ljudstva po svojih listih in na svojih shodih na zvijačen

način slepe narod, da je večina zakrivila žalostne razmere v kranjskem deželnem zboru, smatramo narodno-napredni poslanci za svojo dolžnost, na javnih shodih svojim volilcem pokazati te različne pobožne laži v pravi luči.

Če hočemo docela spoznati vzrok in namen klerikalne obstrukcije, potem se moramo ozreti nekoliko nazaj. Vsi se še spominjate burnih deželnozborskih volitev v jeseni leta 1901. Prava pravcata križarska vojska se je takrat raz prižnice oznanjevala proti slovenskim liberalcem. Po deželi so begali ljudstvo z vero, po mestih so pa ali pestili volilce s konsumi, ali poskušali s sladkimi obljubami pridobiti meščana zase. Za vsako ceno so hoteli dobiti klerikalci večino v deželnem zboru, z večino pa deželni denar, da bi z njim mašili vedno bolj množče se luknje v ponesrečeni gospodarski organizaciji. Bili so popolnoma uverjeni, da se jim posreči ta nakana. Ali kakor že prej večkrat, tako se je tudi pred dvema letoma razbil klerikalni naval nad zavednostjo našega meščanstva. Ves napor je bil zaman, nič močnejši kakor leta 1895 so prišli klerikalci v deželni zbor. Up, da bodo z deželnim denarjem reševali zavoženo gospodarsko organizacijo, jim je za enkrat splaval po vodi in zavest, da je polom neizogiben, ako prav kmalu ne pridejo do deželnih jasl, je takoj po volitvah rodila v glavah klerikalcev ali bolje rečeno v dr. Šustersičevih možganih misel, da treba razbiti deželni zbor in pri novih volitvah iznova poskusiti svojo srečo. To je pravi vzrok in edini namen klerikalne obstrukcije, s katero hočejo prisiliti vladu, da bi razpustila deželni zbor. Vsi drugi razlogi, s katerimi opravičujejo klerikalci svoje početje v deželnem zboru, so le pesek v oči nevednemu ljudstvu. Da je to resnica, o tem se je mogel prepričati vsakdo, ki je le količkaj pozorno sledil dogodkom v kranjskem deželnem zboru.

Nadejam se, da me cenjeni volilci radevolje oprostite, ako se ne bavim podrobneje z lanskim zasedanjem. Vsem so še v živem spominu odurni in hrupni prizori, ko so katoliški junaki 21. in 23. junija v deželnem zboru plesali divji politični kan - kan in z vpitjem, tintniki, ragljami, otročjimi bobni ter konjički, ki zadaj piskajo, provzročili zaključenje, ne pa, kar so tako iskreno želeli, razpust deželnega zbora. Konstatiram naj le toliko, da so navajali klerikalci kot povod za obstrukcijo »nasilje« pri volitvi v odseke, češ, da se jim je z ozirom na njih

PODLISTEK.

Adventno pismo.

Konec ...

Ubogi nespametni kmet! Tvoji farovski jerobi te poznajo in hodijo k tebi le takrat, kadar njim plačuješ in daješ; kadar pa imaš ti svoje potrebe in moraš šteti v druge roke za davek in razne druge zahteve, takrat pa ni nobenega blizu, da bi ti olajšal kako težavno breme tvojega stanu! In ti še vedno rad tičiš v klerikalnem jarmu! Potem pa se še upaš tožiti, da se ti slabo godi! Saj ti ne morejo pomagati niti tvoji najboljši pravi prijatelji, dokler se ne izviješ iz pasti svojih črnih sleparjev in izkoriščevalcev, ki si hočejo s tvojo pomočjo zagotoviti raj na zemlji, tebi pa obetajo nebesko veselje onkraj groba, ki pa si ga moraš še v življenju zaslužiti s stradanjem in drugim trpljenjem! Tudi branje Mohorjevih knjig ne gre našim kmetom več tako v slast in jim več tako ne tekne kakor nekdanj. Knjige, v katerih so podobice, po navadi raztrgajo otroci, druge pa se najčesče oddado neprerezane, ako niso bile poslone članom: že obrezane, v prodajalno za škarnice! V prejšnjih letih so jih povsod brali z večjim zanimanjem in, ko so bile prebrane, so jih skrbno shranili. Bile so pa tudi v mnogih ozirih veliko boljše ter za preprosto slovensko ljudstvo poučnejše in vspodbudnejše kakor knjige zadnjih let, katere se po vsebini že skoro ne razločujejo od »Domoljuba« in drugih

farovških časnikov. In take dušne hrane mora vendar že enkrat biti sit tudi pobožni slovenski kmet! Po vrhu pa še dobi vsako leto ali pa vsaj vsako drugo leto — en nov molitvenik, kakor da bi on živel od same molitve!

Za božjo voljo, gospodje, ki imate v oblasti družbo sv. Mohorja, pomislite vendar, s kako kopico molitvenikov ste že obložili našega kmeta in delavca in še vedno se vam ne zdi dovolj velika ta molitvena skladišnica! Ali naj on pusti na strani svoja dela, ki ga žive, in se zarije v vaše molitvenike kakor — papir žročja žuželka?! Pustite vendar kmeta, da pridno dela, ker že tako težko izhaja, in da svoj prosti čas porabi tudi za kako malo izobrazbo, ker mu je tudi ta zelo potrebna in koristna, namesto njega pa molite vi, ker ste zato plačani in imate vsaki dan najmanj 12 ur časa na razpolago! Naš kmet pa lahko svojo molitev opravlja med svojim delom po naukih apostelja, ki je učil: »Ali jeste, ali pijete, ali kaj drugega delate, vse obračajte v čast božjo ...« Ali to ni najlepša in najboljša molitev za kmeta in delavca?

Pa še nekaj, gospodje! Naloga in pravica molitvenike zalagati in trgovati z njimi imajo le knjigotržci, ne pa družba sv. Mohorja! —

Kadar se mi bo začelo tožiti po dolgem času, pa bom letošnje Mohorjeve knjige nekoliko od bližje pogledal in in Ti potem več pisal o njih. Do tedaj pa zravnstvij in Božič veselo praznuj! Tvoj liberalni Jur.

število priznalo premalo mest v posameznih odsekih, dasiravno se je na predlog večine število članov v posameznih odsekih na korist klerikalcem pomnožilo in je bila večina pripravljena tudi še za nadaljne koncesije v prilog katoliškim poslancem. Letos so pa klerikalci s svojim postopanjem sijajno dokazali, da jim je bil ta razlog le preteza za obstrukcijo.

Že letos spomladi so se s posredovanjem vlade vršila pogajanja med strankami radi sklicanja deželnega zbora. Ker se pa ni doseglo nikakoli sporazumljenj, je vlada šele septembra meseca sklicala kranjski deželni zbor na redno zasedanje ob času, ko so se sešli tudi drugi deželni zbori. Vtorek 22. septembra so se zbrali poslanci prvič v novem deželnem dvorcu, ki se je pri tej priliki na slovesen način otvoril. Ljubljanski škof sam je blagoslovil krasno stavbo in v svojem nagovoru izražal trdno zaupanje, da bodo poslanci po svojem najboljšem prepričanju in po svoji vesti delovali v blagor ljudstva. Toda škofov blagoslov je zamorilo na mah prokletstvo obstrukcije, katero so kmalu na to začeli tirati njegovi najzvestejši podaniki.

Začetkom prve seje smo res mislili, da plava nad glavami kranjskih zakonodajalcev angel miru in sprave. Dr. Šustersič je utemeljeval nujni predlog, da naj se izpremeni deželni red in deželni volilni red v smislu razširjenja volilne pravice na ta način, da se ustanovi nov volilni razred na podlagi splošne volilne pravice. Klerikalci so še lani zahtevali splošno in enako volilno pravico. Prišli so torej letos s krotkejšim predlogom, o katerem bi bil mogoč razgovor, če bi bili klerikalci sploh imeli resne namene. Narodno-napredna stranka je bila vsikdar za pravično izpremembo volilnega reda. Saj se je po njenem prizadevanju proti volji klerikalcev v Avstriji najprej v naši kronovini uvedla direktna in tajna volitev. Slovenski liberalci tudi nismo bili nikdar načelni nasprotniki splošne in enake volilne pravice, pač pa zastopamo gotovo opravičeno stališče, da naj se tista uvede tam, kjer ljudstvo stoji na tako visoki stopinji izobrazbe, da lahko izvršuje volilno pravico povsem prosto in po lastnem prepričanju. Dokler pa duhovščina ljudstvu prepričanje narekuje in vsiljuje, dokler bo naš kmet po večini verjel, da so mu vrata nebeskega kralje-tva zaprta s sedmimi taškami, ako ni v vsem poslušen duhovnemu gospodu, toliko časa bi bila splošna in enaka volilna pravica za našo deželo največja nesreča.

Z ozirom na to se narodno-napredni poslanci pri obstoječih odnošajih vobče ne morejo vnetati za splošno in enako volilno pravico, še manj pa kot zastopniki mest, ki bi bila v slučaju take volilne pravice izročena popolnem na milost in nemilost okolici. Dr. Evgen Lampe je sicer trdil na škofjeloskem shodu, da imajo mesta in njih okolice prav iste interese, a ker je še mlad, smemo pač gojiti opravičeno nado, da se bo na svojem prihodnjem neprostopoljnim potovanju poučil boljše o teh razmerah. Klub narodno-naprednih poslancev pa pač priznava, da je zastareli deželni in deželni volilni red potreben času primerne reforme in zato smo glasovali, da se Šustersičev na premembo deželnega in deželnega volilnega reda meri predlog odkaze ustavnemu odseku. Večina je dalje priznala klerikalcem po toliko članov v posameznih odsekih, kolikor so zahtevali. Narodno-napredna stranka je tako storila vse mogoče, da se zagotovi delovanje deželnega zbora in da se prične resno delo. Toda klerikalcem ni bilo na tem. Kakor lani, tako so tudi letos hoteli razbiti deželni zbor. Njih prijenljivost je bila le navidezna. Ker so se bali, da bi ljudstvo slednjič vendar ne izpregledalo, so vprizorili komedijo s predlogom o volilni reformi. Mislili so, da večina ne bo glasovala za nujnost njih predloga, toda zmotili so se. Hoteč imeti obstrukcijo za vsako ceno, so si pomagali drugače. Vrgli so z zbornico cel koš nujnih predlogov, interpelacij, vprašanj na deželnega glavarja in načelnika odsekov itd. in tako zgradili dnevni red in s tem tudi redno zborovanje. Zlorabili so pri tem tudi za nas tako sveto vseučiliško vprašanje. Skozi pet sej se je tratil čas s čitanjem znane knjige «Vseučiliški zbornik». Da bi odvalili odij obstrukcije od sebe in ga zvalili na večino, je dr. Šustersič podal

izjavo, da so klerikalci pripravljeni zapostaviti svoje nujne predloge na korist važnim točkam, ki bodo odgovarjale po njih prepričanju ljudskim koristim. Namen te izjave je bil vsakemu jasen. Klerikalci so milostno dovolili, da bi se v zbornici razpravljale le tiste točke, ki bi bile v korist njihovim volilcem, vse druge važne zadeve, zlasti proračun in liberalne zahteve naj bi pa ostale nerešene. Kot odgovor je večina zahtevala, naj se vse stranke zedinijo za delavni program. Klerikalci so odklonili opravičene zahteve večine in s tem je bila zapčatena usoda letošnjega kranjskega deželnega zbora. Le še nekaj formalnih sej, v katerih se je mlatila prazna slama, in vlada je zaključila deželni zbor. Klerikalci so s svojo obstrukcijo oškodovali najbolj svoje volilce. Gola resnica je namreč, da se devet desetink deželnega denarja vporablja za našega kmeta. Motijo se pa tisti, ki mislijo, da bo klerikalna sleparija odprla kmetu oči. Naše ljudstvo tiči še pregloboko v duhovniškem jarmu. Ljubljanski škof je baje človek dobrega srca, ki stori vse z najboljšim namenom, a kakor ima dr. Šustersič svojega svetega duha, prav tako ima tudi ljubljanski škof in političis svojega duha in ta ni nihče drugi kakor dr. Šustersič, nositelj klerikalne ideje na Kranjskem. On ima, če se smem tako izraziti, škofa politično popolnem v žepu, ž njim vred pa vso armado poslušne kranjske duhovščine, ki ima ljudstvo popolnem v oblasti. Odtod izvira vsa njegova oblast, odtod vsa oholost in baharija, s katero nastopa, in menda si mož že sam domišlja, da v ljubljanski škofiji brez njegove vednosti ne sme pasti niti vrabec raz streho. On s svojimi pogubnimi načeli je neomejeni komandant klerikalne stranke in nezavednih volilcev. Pred njim se tresejo klerikalni poslanci od diplomata Povšeta do pohlevnega Dularja. Oni vedo dobro, da so poslanci po Šustersičevi milosti, in zato nihče izmed njih ne upa nastopiti proti Šustersičevi obstrukciji, dasiravno večina izmed njih uvideva, da je obstrukcija le na kvar ljudstva. Ker se te razmere bržčas še ne bodo tako kmalu predručale, zato tudi ni upanja, da bi se v doglednem času zboljšali politični odnošaji na Kranjskem.

Kakor rečeno, je vsled obstrukcije oškodovano najbolj kmetško ljudstvo, a prizadeta so pa kolikor toliko tudi mesta in pred vsem Kranj objednem z velikim delom okolice. Kranjski občinski odbor se je že leta 1896 s hvalevredno vneto lotil vprašanja, kako mestu preskrbeti zdrave pitne vode. Vsled soglasnega nasveta tehničnih izvedencev in deželnega zdravstvenega sveta smo se odločili za Hraskyjev načrt, glasom katerega bi mesto in poleg še 16 vasi dobivalo vodo iz takozvanega Čemšenikarjevega studenca. Občinski odbor in ž njim vred vodovodni odsek sta se prav pošteno trudila, da se čimpreje izpelje ta za Kranj in okolico prevažen projekt. Razun domačih nasprotnikov so nam šli vsi merodajni faktorji na roke, brez katerih bi itak ne bilo mogoče izvesti tako velikanškega podjetja. Deželni zbor je sklenil prispevati 25% k skupnim stroškom in poljedelsko ministrstvo je dovolilo 40 odstotkov s pogojem, da se vodovod gradi kot deželno podjetje. Izvršil se je komisijonalni obhod in zavrnilo so se vse pritožbe. Po dolgem letnem naporu je bilo na veselje prebivalstva ugodno rešeno vodovodno vprašanje in trebalo je le še deželnozborskega sklepa, da se bo vodovod gradil kot deželno podjetje. Že letos na pomlad bi bili lahko začeli z zgradbo, da niso klerikalci lani zastavili z obstrukcijo. Nadejali smo se, da se naše vroče želje uresničijo vsaj letos na jesen, a tu je zopet klerikalna obstrukcija podrila naše upe. Vodovod, ki bi bil iz narodno-gospodarskega kakor sanitarnega stališča neizmerne važnosti za Kranj in okolico, se ne more graditi samo zavoljo klerikalne obstrukcije. Naravno, da naše mesto, kojega prospeh je zavisen od toli potrebnega vodovoda, trpi vsled tega velikanško škodo. To si dobro zapomnite, kadar Vas bodo zopet pri volitvah nadlegovali izvestni agitatorji.

Konečno naj še omenjam, da je vsled klerikalne komedije v deželnem zboru ostala nerešena prevažna kulturna zadeva, ki interesira celo deželo. Kranjsko učiteljstvo je sigurno pričakovalo od letošnjega zasedanja, da je reši iz obupnega gmotnega položaja. Le še v Dalmaciji

in Bukovini je ljudskošolsko učiteljstvo slabše plačano, kakor pri nas. Najboljši dokaz, da pri sedanjih bornih plačah učiteljstvu ni več obstanka na Kranjskem, je pač to, da je nastalo pri nas tako občutno pomanjkanje učiteljskih moči, da še za boljša mesta ni prosilcev. Vsak pošten človek mora priznati, da dobivajo učitelji za svoje dobro kulturno delo uprav beraške plače. Glede na to dejstvo, je bila narodno-napredna stranka odločno zato, da se sprejme po deželnem predsedniku predloženi načrt deželnega šolskega sveta, glasom katerega bi se izvišale učiteljske plače za 25% temeljne plače. Glasovali bi bili za ta predlog, če bi bilo prav treba zvišati deželno naklado. Preverjeni smo namreč, da bi ta denar ne bil vržen proč, marveč, da bi ga dobilo ljudstvo z visokimi obrestmi nazaj. Saj je učiteljstvu izročena vzgoja naše dece, tega živega kapitala, ki reprezentuje boljše bodočnost naše domovine. Če poboljšamo učiteljstvu plače, potem se smemo nadejati, da se bodo s tem večjo vnemo lotili svoje svete naloge, da nam učiteljstvo ne bo uhajalo iz dežele, da se bo naša nadarjena mladina rajše posvečevala učiteljskemu stanu in da se bo kranjsko ljudskošolsko učiteljstvo povspelo polagoma na tako visoko stopinjo, kakor jo moremo v interesu napredka in izobrazbe našega naroda le želeli. Klerikalci s svojo obstrukcijo so učiteljstvu požrli opravičene nade, dasiravno so se jim prej dobrih in jim obljubovali vse mogoče. In da je ironija tem popolnejša, povedal je dr. Šusteršič na cirkniškem shodu, da se regulacija učiteljskih plač ne bo izvršila prej, dokler ne bo rešena volilna reforma. Lepa perspektiva se tu odpira učiteljstvu. Pa naravno! Klerikalci niso bili nikdar prijatelji učiteljstva in šole. Šola probuja ljudstvo, in zavednega ljudstva klerikalci v svoje namene ne morejo rabiti. Narodno-napredna stranka, ki teži po splošnem napredku našega naroda, je naravna zaveznica učiteljstva. In prav je imel dr. Tavčar na novomeskem shodu reči: »Prej nikake volilne reforme, dokler se ne uredi učiteljske plače«, kajti z regulacijo učiteljskih plač se bo tudi kranjska šola dvignila na višji nivo. General Montecuccoli je dejal, da treba za vojskovanje denarja, denarja in zopet denarja, mi slovenski liberalci pa pravimo: za naš boj za napredek, za boj z uma svitlim mečem potrebujemo šol, šol in zopet šol!

Volilec tovarnar Iv. Rakovec predlaga koncem poslančevega govora, katerega so navzoči burno odobraval, resolucijo, ki se glasi: »Zbrani deželnozborski volilci priznavajo glede na prometne in pridobitvene razmere sedanje dobe in glede na to, da po sedanjem deželnem volilnem redu delavski sloji v deželnem ninajo lastnega zastopstva, potrebo volilne reforme, zahtevajo pa, da se le-ta izvrši le z ozirom na splošno korist dežele, ter protestirajo odločno proti temu, da bi se zlorabljala v samopašne strankarske namene».

Volilec notar A. Šlamberger predlaga: »Zbrani deželnozborski volilci obsojajo kar najodločneje brezumno, neopravičeno ter za deželo in prebivalstvo skrajno pogubno obstrukcijo katoliško-narodne stranke v deželnem zboru, posebno tudi z ozirom na nameravani vodovod za mesto Kranj in okolico, katera vsled obstrukcije v narodnogospodarskem in zdravstvenem oziru trpita občutno škodo.

Konec ...

V Kranju, 12. decembra.

Slovanski vseučiliščniki so imeli, kakor smo že zadnjič na kratko omenili, na Dunaju shod, na katerem so izrekli svoje zahteve glede ustanovitve slovanskih vseučilišč. Udeležba je bila ogromna, nad 600 udeležnikov. Na shodu je bilo okrog 20 državnih poslancev, med njimi 5 slovenskih. V imenu slovenskih poslancev je govoril dr. Ploj, ki je povdarjal, da je treba v vseučiliškem vprašanju solidarnosti vseh slovanskih strank. Za slovensko vseučilišče je govoril vseučiliščnik Ribnikar. Izrekel se je tudi oster protest proti ustanovitvi italijanskega vseučilišča na slovenski zemlji v Trstu ali Gorici.

Z Ogrskega. Opozicija je v ogrskem državnem zboru sklenila z vlado premirje. Nihče ni pričakoval tega. Morda je obstrukcijo premagal strah pred volilci.

Tedenske politične vesti. Na Španskem so dobili novo ministrstvo, kateremu je na čelu Maura. — Cesar

sprejme delegacije dne 16. t. m. — Z orožarno v Steyru se vrše pogajanja zaradi prodaje velike množine orožja in patron Kitajski. — Vstaja zoper kristjane je menda nastala v kitajski pokrajini Sečvan.

Novi načelnik Bosne in Hercegovine je postal namesto odstopivšega barona Appela poveljnik krakovskega voja feldcajgmajster baron Albori.

O sokolski disciplini.

(Po »Rádce Sokolský«.)

Dalje ...

Redni društveni shodi dajo priliko k mnogim popravam, k mnogim dobrim težnjam; toda samo takrat, kadar se na njih ne stavijo nasveti in tudi ne zamujejo samo iz strankarske strasti, iz zavisti, plemenitega človeka nevredne. Tu da bratsko mišljenje v dejanju razpravam stvarnost in s tem tudi razumnost in vsepšnost. Graja pa naj se na nerazžaljiv način. Kar se tu sprejme, naj se izvrši z veseljem od vseh bratov in celota pri tem zopet prospeva. Nihče ni nezmotljiv, brez napake, tako tudi ti ne, kateri predbacivaš hibe. Ne zabi tega in ravnaj se v govoru in v vsem svojem delovanju in nehanju po tem. Ti pa, ki se ti je predbacivalo, pomisli, če nisi to povsem zaslužil. Ne bodi preveč občutljiv, toda ne bodi tudi preveč razžaljiv. Koliko društev je izgubilo vsled nepremišljenega ravnanja svoje najodkritosrčnejše, najizdatnejše moči in je izginilo v razporu pogubne častiželjnosti teh, kateri so v njih bili, da bi jih nosili po rokah.

Prideš pa vseeno v izkušnjava, da bi pozabil bratsko mišljenje, pomni, da društvo, v katerem živiš in katero ti nudi toliko trajnih udobnosti, je društvo narodno, da oskrunjaš del narodnega dela, ako jednega njegovih življenskih pogojev izpodkopavaš.

c) Ako ne izpolnjuje načelnik svojih lastnosti, je gotovo, da jih tudi vsi člani ne bodo izvrševali in slično, ako odbor tega ne stori, ne more zahtevati izvrševanja dolžnosti od članstva. Odbor in vaditeljski zbor naj bode ostalim članom vzor v izvrševanju dolžnosti, v tem oziru izgled več koristi kakor dolg govor.

Kjer svojih dolžnosti ne izpolnjujejo bratje, po izvolitvi članstva v to poklicani, se ne more o disciplini niti govoriti in, kjer discipline ni, tam je onemogočena pravilna telovadba, je onemogočeno društvo.

Načelnik in zbor naj bode nestranski, ne poželite pri volitvah glasu nobene stranke in nobenemu posamezniku.

č) Ne trpi dvomiselnih, surovih in razžaljivih govorov nikdar in nikjer, ne trpi obrekovanja in klepetanja, navadi članstvo spodobnega, olikanega in odkritosrčnega vedenja. Če hočeš kaj reči o kom, reci na spodoben način in vsakemu naravnost v obraz ob njegovi navzočnosti. Ako pa govoriš o kom razžaljivo, ga dolžiš dejanj, katerih ni zakrivil, in storiš to v njegovi nenavzočnosti, da ti on ne more dokazati neresnico tvojih besed, si podoben zavratnemu morilcu, kateri napade človeka tako, da se ne more braniti.

Ako pa imaš opravičeno obdolžitev katerega brata, povej to obdolžitev ob njegovi navzočnosti na shodu, kateri ti v to daje priložnost, na razpolago ti je pa tudi knjiga pritožeb.

* * *

V prvi vrsti je poklican načelnik, da vzdržuje v društvu disciplino, v drugi vrsti so to vaditelji, kateri naj podpirajo načelnika pri vzdrževanju discipline sploh in jo tudi vzdržujejo v posameznih vrstah. Dobra disciplina v vrstah je temelj dobre discipline v celem društvu. Načelnik in vaditelj naj izpolnjuje vse poslovniške, in naj pazi, da jih izpolnjuje tudi njegova vrsta, ne umakne naj se niti za las od teh zahtev in naj pove vsakemu hibo — naj bo kdorkoli — na spodoben, toda odločen način. Bodi trdne volje, dosleden, energičen, vztrajen in nevpogljiv.

Glej pri vzdrževanju discipline tudi na malenkosti in ne delaj izjeme z nikomur in ničemur, majhni vzroki imajo velike posledice — iz pezdinje nastane bruno. Ako si popustljiv pri vzdrževanju discipline enkrat, dvakrat in tako trikrat, štirikrat, ako komu kaj dovoliš,

pride drugi in tretji, in ako moraš potem kaj ukreniti, moraš slišati predbacivanja, da si pristranski.

Glej na starost in omiko bratov pri vzdrževanju discipline in uravnaj po tem svoje postopanje proti njim. Konec ...

Novičar.

Na Gorenjskem.

Vabilo na naročbo. Skoro bomo na-stopili nov letnik. Tem povodom zopet prijazno potrkamo na vrata naših cenjenih dosedanjih naročnikov, naj čim preje izvolijo obnoviti naročnino za prihodnje leto 1904 z vljudno prošnjo, naj bi naši marljivi prijatelji zlasti sedaj ob novem letu pridno pridobivali novih naročnikov, da bomo mogli v bodočem letu tem uspešneje vršiti težavno svojo nalogo. Torej prosimo!

Osebnosti. Župnikom v Zapogah (kranjska dekanija) je imenovan stolni vikarij gospod Janez Kalan. — Župnija Ljubno je podeljena g. Gašperju Vilmanu, župniku v Kolovratu.

Deželni poslanec dr. Janko Brejc, zastopnik kmet-skih občin Kranj-Tržič-Skofja Loka, je odložil svoj de-želnozborski mandat.

Škorenj iz Kranja — v «Slovenecu». Lepo uspeli shod volilcev v Kranju je našim domačim klerikalcem docela zaprl sapo, da se o njem niti ne upajo črhiti, ljubljansko gospodo krog «Slovenca» je pa spravil v precejšnjo zadrego, iz katere se je hotela izmotati s plitvim in okornim uvodnim člankom v sobotnem «Slovenecu». Znamenitega shoda niso mogli prezreti, nekaj so o njem morali napisati in — zajahali so zopet konja volilne reforme. O obilni udeležbi previdno molče in zabavljajo čez shod le v toliko, v kolikor se je na njem govorilo ali ni govorilo o izpremembi volilnega reda. Pred vsem očitajo dr. Ferjančiču in Pirču, da si nista upala ziniti niti ene besede o krivičnosti dosedanjega volilnega reda z ozirom na veleposestniško kurijo, katere privilegij je poniževalen tudi za mesta. Ne vemo, kaj so modrijani krog «Slovenca» s tem očitanjem pravzaprav hoteli povedati. Menda je predlog za volilno reformo izšel iz klerikalne strani, in sicer le v tem smislu, da naj se ustanovi nova kurija na podlagi splošne volilne pravice, ne da bi se v ostalem dosedanje določbe volilnega reda sploh kaj izpremenile. Kaj hoče tedaj «Slovenec»? Ker je volilni red po «Slovenčevem» mnenju še mnogo bolj poniževalen za kmetško ljudstvo, zakaj ni stavil dr. Šustersič primerne predloga na odpravo veleposestniške kurije ali saj na odstranitev smešnega privilegija gledé deželne deske? «Slovenec» je svoje predbacivanje naslovil na napačno adresu. Obrne naj se lepo na dr. Šustersiča. Nadalje so pobožni gospodje iztrgali iz Pirčevega poročila odstavek «slovenski liberalci zastopajo opravičeno stališče, da je splošno in jednako volilno pravico mogoče uvesti le tam, kjer ljudstvo stoji na tako visoki stopinji izobrazbe, da volilno pravico povsem prosto in po lastnem prepričanju lahko izvršuje» in pridejo z ozirom na ta odstavek do zaključka, da so liberalci sploh nasprotniki vsake volilne reforme. Prezrli so namreč vedoma izjavo istega poročevalca, da klub narodno-naprednih poslancev priznava, da je zastareli deželni in deželni volilni red potreben času primerne reforme, vsled česar so tudi glasovali za Šustersičev predlog, za nujnost istega pa le radi ljubega miru, ker je nujnost neumestna o tako važni zadevi, ki se ne da rešiti kar čez noč. Ker je «Slovenec» nalašč izpustil ta odstavek, potem seveda lahko kaže na navidezno protislovje med poročilom in resolucijo, sklenjeno na shodu, glasom katere priznavajo tudi volilci potrebo volilne reforme, še zdavnaj pa ne potrebe nujne rešitve v smislu deželnozborskega pravilnika in tega že celo ne glede dr. Šustersičeve volilne reforme, z ozirom na katero so

volilci izjavili, da odločno protestujejo proti temu, da bi se volilna reforma zlorabljalala v samopašne strankarske namene. «Slovenec» se tedaj tudi zaman trudi dokazati protislovje med resolucijo in Pirčevu pripomnjo, da je bila nujnost glede Šustersičevega predloga neumestna. Če torej imenuje resolucijo «škorenj iz Kranja», naj nas oprostí, ako z vsem spoštovanjem odklanjamo njegov škorenj, pač nam bo pa dovolil, ako ga opozorimo na prave pravcate farovške kanone, katere si je pomeril sam v svojem članku. Ker volilci v resoluciji zahtevajo, da naj se volilna reforma izvrši le v splošno korist dežele, stavi «Slovenec» to-le duhovito vprašanje: «Če hočete splošno korist, zakaj pa nečete splošne volilne pravice?» Po «Slovenčevem» naziranju je tedaj splošna volilna pravica in splošna korist dežele eno in isto. Škoda, da nam ni doprinesel dokaza za to svojo močrost. Po našem skromnem mnenju bi bila za sedaj splošna in enaka volilna pravica neizmerna škoda za deželo. Dokler priprosto ljudstvo po večini tiči tako globoko v duhovniški oblasti, da bi na komando volilo tudi hudiča, čeprav bi liberalci postavili samega Boga za kandidata, toliko časa se slovenski liberalci ne bomo nikdar vneli za splošno in jednako volilno pravico. Taka volilna pravica bi zajamčila kranjski duhovščini in vsem onim posvetnjakom, ki se iz kruhoborstva in iz sebičnih namenov oklepajo pogubnega klerikalizma, gospodstvo nad našo ubogo deželo za nedogledno vrsto let. «Gospodarska organizacija» bi polnila znane nenasiťne bisage in strigla uboge ovce do kože. Bog nas obvaruj take «splošne» koristi!

V pobožno molitev priporočamo čitateljem ubogega, pa velikega grešnika, ki se prav sedaj bori s smrtjo. Odgovorni urednik «Slovenskega Lista» Štefe je namreč v soboto sporočil neodgovornemu «Slovenčevemu» Štefetu, da «Slov List» leži v zadnjih «cugih» in da bo z novim letom izdahlil svojo črno dušo. Koblar je zadrnil svoj mošnjiček in zadrnil tako tudi vrv krog vrata svojemu lastnemu otroku — zloglasnemu «Dihurju»!

Opozorjamo še enkrat vse one, ki se zanimajo za sokolstvo, da se vrši jutri popoldne ob treh v Tržiču prvi redni občni zbor novoustanovljenega «Tržiškega Sokola».

V tukajšnji dijaški kuhinji se je izdalo meseca novembra za 1713 kosil in 1651 večerij 540.72 K.

Iz Predtrga pri Radovljici se nam poroča: Županom je bil zopet enoglasno izvoljen g. Anton Dolžan, svetovalec Anton Dežman in Tomaž Vogelnik, odbornikom pa Jožef Murovec, Janž Prešern, Franc Resman, Alojzij Vogelnik in Jakob Vogelnik. Novi odbor je sklenil, da napravi med Predtrgom in Radovljico v grabnu dva rezervoarja za vodo, kar bo v slučaju požara zelo koristno. Akoravno se zida v Radovljici nova šola, kamor spadajo tudi predtrški otroci, bode občina imela samo 27 odstotkov doklade in še pri tej mali dokladi je prištedila nekaj za omenjena rezervoarja.

Zabavni večer, katerega je priredilo naše vrlo «Slovensko bralno društvo» minuli praznik, se je nepričakovano dobro obnesel. Privlačna točka je pač bila novooživljeni tamburaški društveni zbor, ki je pod vodstvom g. Jurija Depolija častno nastopil in žel zaslužen priznanje. Za tamburanjem se je predstavljala burka «Bratranec», ki je napravila obilo smeha. Vsa čast in hvala marljivim čitalniškim diletantom, da so jo tako skrbno vprizorili. Po igri se je mnogoštevilno občinstvo zabavalo s šaljivo pošto i. t. d. Občna sodba je bila, da tako dobro obiskovane veselice že dolgo ni bilo v Kranju. Odbor se bo tudi resno potrudil, da bo tudi v bodoče nudil kar najbolj mični program. — Prihodnja zabava bo na Silvestrov večer in začetkom meseca januarja, bržkone na Sv. treh kraljev dan, na kar se blagovolijo druga društva ozirati.

Dopolnilna volitev komisije za cenitev osebnih dohodnin od kranjskega okraja se vrši dne 21. decembra 1903 v Kranju v pisarni davčnega nadzornika, in sicer voli I. razred od 8.—10. ure dopoldne dva člana, II. razred od 10.—12. ure dopoldne enega namestnika in III. razred od 2.—4. ure popoldne enega člana in dva namestnika.

Slovensko bralno društvo v Trzinu je imelo dne 29. m. m. svoj redni občni zbor, na katerem so bili v odbor izvoljeni gospodje: Rajko Pollak, predsednikom; Josip Cizel, njega namestnikom; Josip Chiautta, tajnikom; Franc Deu, blagajnikom; Rikard Mally, Ivan Jezeršek, Franc Zorec in Hinko Snoj, odbornikom.

Škofjeloške novice. Pišejo nam: Narodna čitalnica v Škofji Loki ima v nedeljo 13. t. m. ob polosmih zvečer v društveni dvorani svoj redni občni zbor. Na programu je pozdrav in nagovor predsednikov, poročila tajnika, knjižničarja in blagajnika, volitev treh pregledovalcev računov in volitev novega odbora. Zadnja točka — razni predlogi. Cenjeni društveniki, v nedeljo 13. t. m. v polnem številu na občni zbor narodne čitalnice — in tedaj krepko besedo v prilog vrlemu narodnemu društvu! — Pomoč pri povodnji. V noči od nedelje na ponedeljek je bila alarmirana tukajšnja požarna bramba. Selska in poljanska Sora ste namreč zelo narasli, da je prebivalcem na Studencu pretela velika nevarnost, kajti voda je zalila precej hiš in napolnila kleti in druge prostore. Na lice mesta je prišel tudi g. župan, c. kr. notar Niko Lenček, ki je z iskrenimi besedami spodbujal požarno brambo, koja je zares neumorno delovala v sveto rešitev bližnjega. V tem slučaju se je iznova pokazalo, kako velikanskega pomena je za vsak kraj dobro organizovano gasilno društvo. — Miklavžev večer, katerega je priredila tukajšnja narodna čitalnica v soboto 5. t. m., je v vsakem oziru prav lepo vspel, v moralnem kakor tudi v gmočnem. Miklavž je nastopil z jako sijajnim spremstvom in lepo in primerno nagovoril zbrane maličke, nakar je vsakega obdaril s slaščicami ali kakim drugim primernim darom. Pripomniti je še, da je godbeni orkester pod vodstvom gospoda Otona Sadarja v splošno zadovoljnost sviral. Miklavžev večer se je torej popolnoma posrečil, saj je zabaval otroke in odrasle. — Enake prireditve napravljajo nedolžnim otrokom mnogo čistega veselja, zato vprašamo, kako da se v Škofji Loki ne priredi nikdar kaka božičnica — osobito v prilog revnejšim otrokom?

Izpred sodišča. Zaradi hudodelstva uboja je sedel na porotni klopi 19 let stari France Kalan, po domače Sokov, posestnikov sin v Spodnjem Bitnju, ki je dne 16. avgusta ubil huzarja Danijela Vozafa. Zagovornik dr. Ivan Tavčar je v svojem govoru omenil, da je gotovo Sokov zabodel huzarja v silobranu, ker se je bal močnejšega nasprotnika, da bi mu ne bil podlegel. Porotniki so potrdili vprašanje na prekoračenje silobrana, in sodni dvor je obsodil Kalana na 5 mesecev strogega zapore s postom in trdim ležiščem vsakih 14 dni. — Janez Clotto, sedaj zidar na Bohinjski Beli, je bil obsojen na 5 mesecev težke ječe, ker je skozi okno streljal dne 25. oktobra na zunaj gostilne stoječe fante.

Zadnja povodenj je napravila po Gorenjskem obilo škode. Tako se poroča, da je bila Poljanska dolina v pravem pomenu besede pod vodo. Voda je napravila na polju ogromno škodo. Cesta med Poljanami in Škofjo Loko je razdjana in vozni promet je bil za nekaj dni ustavljen. — Tudi v selski dolini je mnogo škode. Hudo-urniki so izstopili ter zasuli njive in travnike. V Selnici so se na štirih mestih naredili veliki usadi, ki so povzročili mnogo škode. Nekemu posestniku je usad podrl del hiše in s tem zasul dve govedi in enega prašiča. Na

cesti proti Železnikom se je usad vdrl na cesto in je bil promet za nekaj dni ustavljen.

Drobiž z Gorenjskega. Slaboumni 60 let stari Anton Snoj iz Spodnjih Gameljnov se je dne 10. t. m. opoldne obesil pod streho svoje hiše. — Več hrvatskih delavcev je dne 7. t. m. okrog sedme ure zvečer tolovajsko napadlo na Bohinjski Beli voznika Josipa Pretnarja, ki je peljal iz Nomena v Lesce, ga telesno poškodovalo in konečno oropalo za 13 kron. Orožniki so prijeli te postopače in jih izročili radovljskemu sodišču.

Križem sveta.

Slovenci, učite se od ženske zahtevati svojih pravic! Celovski «Mir» poroča, da je dobila posestnica F. iz Rožeka nemški opomin, naj plača še nekaj dolžnega davka. V davkarji zahteva z vso odločnostjo, naj ji razložijo po slovensko, kaj naj plača. In nobeden uradnikov ne zna slovenski! Plačajte, ji velijo seveda v nemškem jeziku; saj poznate številke. Jaz hočem vedeti, kaj naj plačam, se odreže srčna ženska; jaz zahtevam, da mi poveste v slovenskem jeziku, kaj mi je plačati. Pa saj vi znate tudi nemški, reče davčni uradnik. To Vas prav nič ne briga, in če bi tudi znala laško, jaz hočem slovensko slišati, kaj naj plačam. Jaz ne bom šla v Nemce učit se nemščine, naj se uče slovenskega jezika tisti, ki hočejo služiti tu med nami Slovenci! — Nič ni pomagalo: žena je ostala pri svoji pravični zahtevi in iz druge pisarne so morali poklicati tolmača, ki je povedal ženi, kaj je dolžna plačati. Žena poravnava svoj dolg in reče: Če še enkrat dobim nemški opomin, ga bom privezala kravi na rog; naj pa se krava dogovori v nemškem jeziku ter plača dolg! Pač možate besede!

V Velikovcu so pri občinskih volitvah letos Slovenci prvokrat naskočili to nemško trdnjavo. Posebno vroč je bil boj v tretjem razredu, kjer so Slovenci dobili 80 glasov, nasprotniki pa 140. Pač jako lep uspeh!

Razne vesti. V Čikagi je bilo letos umorjenih 125 oseb, katerih morilcev niso zasledili. — Neka Esturel v Marzilji je vsled nezvestobe svojega ljubimca zblaznela in začela jesti svojega nezakonskega otroka, ki je umrl.

Gospodarske stvari.

Dobavni razpis. C. kr. trgovinsko ministrstvo je naznailo trgovinski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo po razpisu ravnateljstva bulgarskih državnih železnic dne 24. decembra t. l. pri okrožni finančni prefekturi v Zofiji vršila ponudbena razprava 1.) za dobavo 60.000 navadnih bukovih pragov (švelarjev) približna vrednost znaša 120.000 fres., kavejca pa 6000 fres. in 2.) za dobavo 40.000 navadnih hrastovih pragov (švelarjev) približna vrednost 20.000 fres., kavejca 10.000 fres. Natančnejši dobavni pogoji in drugo se morejo vsak delavni dan pri gori navedeni prefekturi in pri materialnem oddelku železn. ravnateljstva v Zofiji upogledati.

Listnica uredništva.

Nezanega dopisnika o tržiški železnici prosimo, da nam javi svoje ime. — Dopisi, ki so izostali v tej številki, pridejo na vrsto. — Slavni cestni odbor na Bledu: Vaš dopis pride prihodnjice.

Soba

z vso opravo, kuhinjo, štedilnikom, ki je pripravna za kakega gospoda, se takoj odda.

Naslov se izve pri upravitelstvu «Gorenjca».

224—2

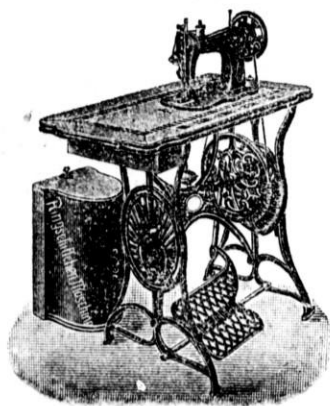
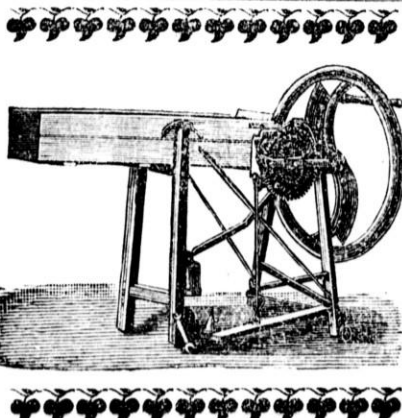
Janez Sartori

Radovljica (Gorenjsko)

Trgovina z železnino, šivalnimi in poljedelskimi stroji vsake vrste. Nagrobni križi, štedilniki za vzdati kakor tudi iz pločevine, železne ograje, kovanje za okna in vrata, vsake vrste stavbinske železnine

l. t. d.

201—8

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 144—24

Ivan Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šivalne stroje in kolesa

Ceniki se dopošljejo na zahtevanje zastoj.

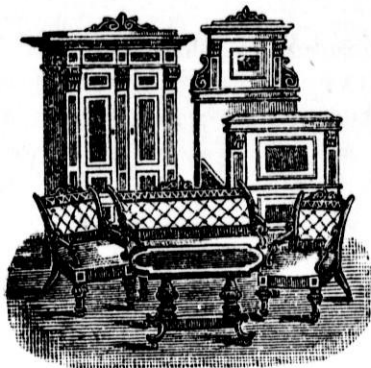

Večkrat premirano!

Glinaste peči,
štedilnike, banje
za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in
druge glinaste izdelke
v vseh barvah, tipežne in cene
priporoča prva in največja
tovarna
pečij in glinastih izdelkov
August Dreise
v Ljubljani.

115-30

R. LANG, Ljubljana (Kolizej)

tovarna za modroce na peres
in posteljno opravo, zaloga
pohistva,

priporoča vsake vrste

modrocev, posteljne uloge, zrcal, podobe,
otročjih vozičkov, naslonjačev, postel-
valnikov (sofa, kanape, divan) in
sobno opravo 94—34

po najnižjih cenah.

Cenike s 300 podobami pošlje
zastoj in poštne prosto.

Razpošiljanje točno.

C. kr. priv. tovarna strojev, brizgalnic
kmetijskih strojev, I. moravska mehanična
tkalnica cevi in pasov

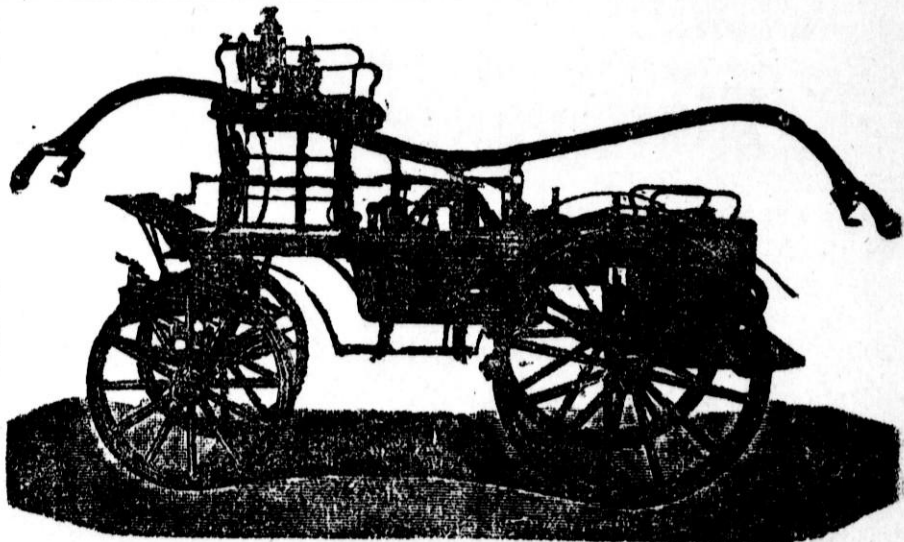
R. A. SMEKAL

v Cechu pri Prostjevu in Smichow-Praga.

Podružnica v Zagrebu, Frankop. ulica 9

priporoča 15—47

slavnim gasilnim društvom, občinam in zasebni-
kom brizgalnice vsake vrste, s patentom proti
zmrzlini in s priredbo, da tiste na obe strani
vodo vlečejo in mečejo, parne brizgalnice,
s kojima zamoreta samo dva človeka opravljati
delo — naučba v teku treh dni — ter ne po-
trebujejo izprašanega strojevodjo; dalje vse drugo
gasilno orodje, čelade, pase, sekirice, lestve
i. t. d., kmetijsko orodje in Peronospora-
brizgalnice. — Roba solidna elegantna in ceno.
Plačila po dogovoru.

Podružnica R. A. Smekal v Zagrebu.

Tedenski sejem v Kranju dne 7. t. m.

Prignalo se je 41 glav goveje živine, — telet, 58 prašičev,
— ovac, — koz, 69 buš, — konj. — 50 kg: pšenice
K 8.—, prosa K 7.—, ovska K 6.25, rži K 6.50, ajde
K 7.50, ječmena K 6.—, fižol ribničan K 10.50, koks K 12.—,
mandalon K 11.—.

H. Suttner, urar

v Kranju

priporoča svojo
izborna zalogo

ur,

zlatnine

in

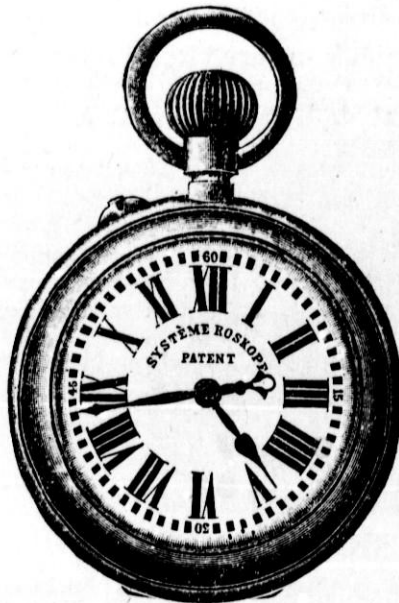
srebrnine

po

najnižjih cenah.

Ceniki zastoj in
poštne prosto.

Razpošilja se na
vse kraje sveta.

Nikelnasta anker-remont. roskopf. želez-
ničarjem dobro poznana, najtrpežnejša
in natančna ura, prav fino kolesje. Pokrov
stanovitno bel gl. 3.75, najfinejša znam-
ka, gl. 6.50. 140—25

Priporočilo.

Slavnemu občinstvu uljudno priporočam svojo
dobro urejeno **delavnico** v izdelovanje vsakovrstnih
oblek po najnovejšem kroju, kakor tudi zalogo **blaga**
za moške obleke ter izdelanih oblek in
havelokov.

Zavezujem se vsakemu p. n. odjemalcu, oziroma
naročniku dobro in natančno postreči. Z ozirom na to
se nadejam, da mi bo slavno občinstvo v mestu in na
deželi izkazalo svojo naklonjenost.

Z odličnim spoštovanjem

Lovrenc Rebolj

krojač v Kranju.

180-16

Dijakom znižane cene!

Postrežba točna!

JOSIP WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik
LJUBLJANA, Slomškove ulice št. 4

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stólpne križe, štedilnike i t. d. 125-28

Špecialiteta: valjični zastori (Rollbalken).

Vsi kmetovalci

se lahko pre-
pričajo, da je
najboljše sred-
stvo **konje,**
krave, telice,
vole, prašiče,
ovce i. t. d.
obdržati
zdrave, močne,
ješče in debele
če se jim pri-
mešuje h krmi

živinski prašek

iz lekarne **Piccoli**, pri Angelju, Ljubljana
Dunajska cesta.

En zavoj 1/4 kilogr. stane 50 vin., 10 zavojev 4 krone. — Zunanja naročila po povzetju.

Sploštevani gospod Piccoli, lekar v Ljubljani.

Po večletni uporabi pri svoji živini in po velikem povpraševanju od svojih znancev in družih po Vašem živinskem prahu; prišel sem do prepričanja, da je vaš živinski prah izborno zdravilo, katero bi se ne smelo v nobenem hlevu pogrešati.

Z odličnim spoštovanjem And. Kocjančič
Podgora pri Gorici. 13./VI. 1902. I. 199-9

Kadar pridete v Ljubljano

izvolite si ogledati
v **Špitalski ulici št. 5**

moj novo urejen, bogato založen **suknen oddelek**, broječ blizu 1000 različnih vzorcev zadnjih novosti, modni kamgarn in ševijot, lovsko sukno, dosking, trikot, peruvijen i. t. d. — **Ostanke** prodajam po zelo znižani ceni. — Postrežba strogo solidna. Vzorce na zahtevo poštne prosto.

110-29

R. Miklauc.

Stanovanje

s 3 sobami in vsemi pritliklinami se odda v hiši št. 143
tako v najem. 194-10

Več se poižve v trgovini Peter Majdič 'Merkur' v Kranju.

Ljubljanska KREDITNA BANKA

Polnovplačani akcijski
kapital K 1.000.000

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem,
prioritet, komunalnih obligacij,
srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu
žrebanju.

v Ljubljani

Špitalske ulice št. 2.

Zamenjava in eskomptuje izžrebane vrednostne
papirje in vnovčuje zapale kupone. Daje pred-
ujme na vrednostne papirje. Zavaruje srečke
proti kurzni izgubi. Vinkuluje in devinkuluje
vojaške ženitninske kavecije.

Eskompt in inkasso menic. — Borzna naročila.

Podružnica v Spljetu

(Dalmacija). 11-47

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne
knjižice proti ugodnim obrestim.
Vloženi denar obrestuje od dne
vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.

Loterijska srečka dne 5. decembra t. l.

Gradec: 3 36 87 77 20

Naprodaj je mlin

z vso opravo v bližini Kranja.

Naslov se izve pri upravnistvu «Gorenjca».

220-8

Lepo posestvo

v Spodnji Besnici št. 25.

se zaradi selitve iz proste roke **proda**. Posestvo obsega 49 mernikov posestve, zraven spadajo lepi travniki in gozdi. Oddaljeno je četrt ure od postaje sv. Jošt ali eno uro od mesta Kranja. Hiša z gospodarskim poslopjem stoji tik okrajne ceste, je lepo zidana, streha ploščnata. Pripravna je za vsako obrt, posebno za prodajalno in gostilno, ker v tej vasi ni celo nobene gostilne. Proda se skupno ali posamezno. V ta namen bo **prosta dražba na licu mesta dne 22. decembra 1903 ob desetih dopoldne**. 226-1

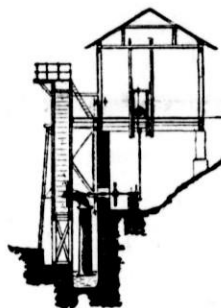
Več se poižve pri lastniku Ivanu Poličarju na Brezjah
št. 70, pošta Radovljica (Gorenjsko).

Platno

221-3

za pokrivanje voz in komatov, kakor tudi
laško brinje prve vrste se dobi po najnižji
ceni pri **Fr. Dolenzu** v Kranju in Škofji Loki.

G. Tönnies

117-28

tovarna za stroje, železo in kovino-
livarna v Ljubljani priporoča
kot posebnost **žage in vse**
stroje za obdelovanje lesa.

Francis-turbine osobito za
žagine naprave zvezane neposredno
z vrtilom. Sesalno-genera-
torski plinski motorji, naj-
cenejša gonilna sila 1 do 3 vin.
za konjsko silo in uro.

Naznanjam

da so pri meni na novo izšle **dvoje mašne bukvice**
Matere božje: «Slava Marije» in «Marija, naše veselje»
s silno lepimi molitvami in debelim tiskom in se dobe
različno vezane. Cene so od 40 kr. do 2 gld. Dalje se
dobi **«Proračun s funtov na kilograme»**. Priporočam
se tudi za vezanje knjig. Postregel bodem vsakemu z
dobrim delom in nižjimi cenami kakor vsak drugi. Ku-
pujem tudi vsakoyrstne stare knjige.

222-3

Pavel Bizjak v Kranju št. 118

zraven velikega vodnjaka.

Kupujem

antikvarične knjige, cele knjižnice, stare slike, star denar in druge antikvarične umetnine.

Ponudbe na upravnishvo «Gorenjca» pod šifro «Antikvarijat».

225—2

Zakaj je nemška kuharska knjiga: «Prato: Die süddeutsche Küche» tudi pri nas razširjena v mnogo tisoč eksemplarjih?

Zato, ker doslej ni bilo kuharske knjige v slovenskem jeziku, ki bi mogla po vsebini in po zunanji opremi ž njo uspešno tekmovati.

„Dobra kuharica“

ki je izšla v založništvu L. Schwentnerja v Ljubljani:

se pa lahko meri ž njo v vsakem oziru.

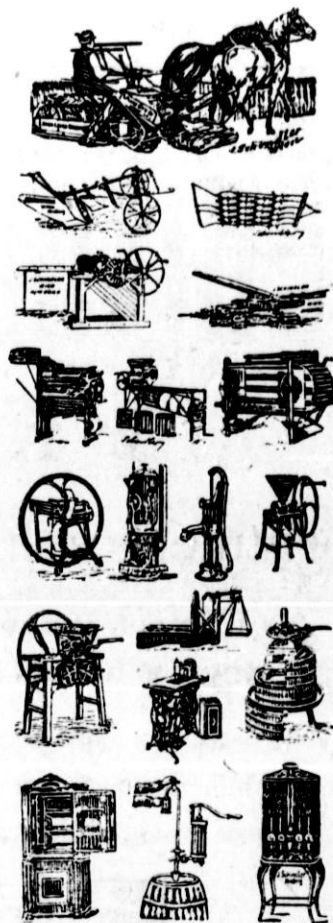
Obsega na 576 struneh več nego 1300 receptov za pripravlanje najokusnejših jedi domače in tuje kuhe, ima 8 koloriranih tabel, je trdno in elegantno v platno vezana, izkratka zadošča zahtevam in potrebam tudi najfinejše kuharice. — Cena ista kakor nemški knjigi, namreč le 6 K, po pošti 6 K 55 h.

Slovenke, kupujte jo in kuhajte po njenih navodilih in ne bodete se kesale!

208—6

Ivan Schindler, Dunaj III. 1.

pošilja že veliko let dobro znane stroje vsake vrste za poljedelske in obrtne potrebe, kot:

mline za sadje in grozdje, stiskalnice za sadje in grozdje, škropilnice za trsje, poljska orodja, mlatilnice, vile, trijerje, čistilnice za žito, luščilnice za koruzo, slamo-reznice, stroje za rezanje repe, stiskalnice za seno, mline za golanje, kotle za kuhanje klaje, sesalke za vodnjake, sesalke za gnojnice, železne cevi, vodovode i. t. d.

Od sedaj vsakomur po zopet zdatno znižanih cenah: ravnotako vse priprave za kletarstvo, sesalke za vino, medene pipe, gumijeve ploče, konopljene in gumijeve cevi, priprave za točenje piva, strinjne za led, priprave za izdelovanje soda-vode in penetih se vin, stroje za sladole, mline za kavo, dišavo i. t. d., stroje za delanje klobas, tehtnice na drog, namizne tehtnice, stebrae tehtnice, decimalne tehtnice, tehtnice za živino, železno pohištvo, železne blagajne, šivalne stroje vseh sestavov, stroje in orodja za ključavničarje, kovače, kleparje, sedlarje, pleskarje, vse pod dolgoletnim jamstvom po najugodnejših plačilnih pogojih, tudi na obroke Ceniki z več kot 400 slikami brezplačno in franko. Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku. Prekupcem in agentom posebne prednosti!

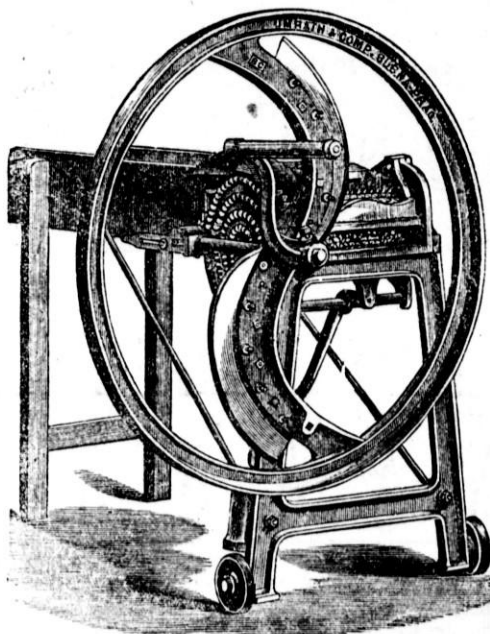
Piše naj se naravnost: Ivan Schindler, Dunaj III./1. Erdbergstr. 21.

62—39

Trgovina z železnino in špecerijskim blagom

„MERKUR“ Peter Majdič v Kranju.

Priporoča bogato zalogo po nizki ceni, kuhinjsko posodo, mizarsko, ključavničarsko, kovaško, zidarsko, črevljarsko orodje in orodje za poljedelce, kakor pljuge, lemeža, vile, železne brane, motike, sekire, železne grablje; nadalje štedilna ognjišča, nagrobne križe, vodne žage, pile, kovanje za okna in vrata, žico, žičnike, katanovo lepko, železno in pocinkano ploščevino, karbolinej, trsje za obijanje

stropov, vlite kotle. Veliko izber slamoreznic, plaht za vozove, železnih peči,

Roman-in Portland-cement, traVerze, stare, železniške šine

šine za kolesa, podvozi in drugo železo, sesalke za vodnjake, cevi in vsakovrstno špecerijsko blago. Zaloga svetilk, zaloga različnih barv.

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

je pričelo poslovati **dne 1. januarja 1903 v Kranju na glavnem trgu v hiši g. K. Floriana št. 194.**

Uradije se vsak dan ob delavnikih od 9. do 12. ure dopoldne, ob ponedeljkih in smajnih dneh pa tudi popoldne od 2. do 4. ure.

Hranilne vloge se obrestujejo po

4 1/2 %

brez vsakega odbitka ter plačuje „Kreditno društvo“ rentni davek za vlagatelje iz svojega.

Obresti se računajo od 1. oziroma 15. vsakega meseca po dnevu vložitve do 1. oziroma 15. pred dnevom vzdignjenja. Nevzdignene obresti se prištevajo koncem leta kapitalu.

Posojila se dovoljujejo na osobni kredit, zastave in tudi na hipoteke proti primerni obrestni meri.

V upravnem svetu so:

Franz Krenner, podpredsednik.

Janko Majdič, predsednik.

Rudolf Kokalj, pisarniški ravnatelj.

Karol Jäger.

Josip Kovač.

Nadzorstvo:

Vinko Majdič.

Peter Mayr.

Dr. Valentin Štampihar.

Ciril Pirc.

Ivan Rakovec.

Izhaja vsako soboto zvečer, če je ta dan praznik, pa dan poprej. — Velja po pošti prejemati za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni, za četrt leta 1 krono. Za Kranj brez pošiljanja na dom stane za celo leto 3 krone, za pol leta 1 krono 50 vinarjev. Dostavljanje na dom stane za celo leto 60 vinarjev več. Posamezne številke stanejo 8 vinarjev. — Na naročbe brez istodobne vposiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se za pettivrsto 10 vinarjev, če se tiska enkrat, 8 vinarjev, če se tiska dvakrat, če se tiska večkrat, pa po dogovoru. Uredništvo in upravnništvo se nahaja v hiši št. 105 nasproti župne cerkve. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.